

for alle, der kende Gangen i vore Landsparekasser, at disse Kautionsbeviser, jeg kan gerne sige desværre, ofte blive overordentlig gamle; de ligge hen i Stedet for at blive indfriede til den Tid, de lyde paa, det flæber over med Indfrielsen, og i Stedet for at være ganske fortlvarige, som den ærede Ordfører betegnede dem, ere de ofte netop flæaarige. Den ærede Ordfører har ogsaa ved Affattelsen af sit Forslag forudt dette, idet han lader det omfatte alle Kautionsbeviser, der vare 5 Aar eller derunder; derved er altsaa netop peget hen paa, at de ikke ere saa overordentlig fortlvarige. Jeg ser derfor i deres formodede Kortvarighed ikke noget Argument for at gaa ind paa en saadan Begyntigelse som den, der her er bragt i Forslag. Jeg tror, at man langt snarere skulde se at betrygge Tilhnet med den hele Laanevirksomhed, der foregaar gennem Kautionslaan. Naar man styrker Sikkerheden i saa Henseende, vil hele denne Laanevirksomhed, der unægtelig har naaet et stort Omfang og derfor ogsaa har stor Berettigelse, komme ind i et sikrere og bedre Spor. Jeg kan derimod ikke indrømme, at det spiller nogen synderlig Rolle for den enkelte Laantager, om han faar Stempelfrihed eller ikke for disse Beviser; jeg ser meget snarere saaledes paa Sagen, at dette ingenlunde store Stempel — det er jo gennemsnitlig kun $\frac{1}{6}$ pCt., det drejer sig om — bidrager til, om jeg saa maa sige, at gøre disse Dokumenter mere forretningsmæssigt affattede, idet det er vitterligt, at man netop paa Landet, hvor disse Laan ere stærkt udbredte, har en vis større Respekt for alle Dokumenter, der ere forsynede med Stempel, end for dem, der ere ganske løst affattede paa ustemplet Papir. Det er i det mindste den Erfaring, som jeg personlig har gjort. I de senere Aar er det ikke faldet i min Lod at beskæftige mig saa meget med Sparekassjevæsenet, men tidligere var det saa, ikke blot med Hensyn til Sparekassjevæsenet, men overhovedet med Hensyn til Pengeomsætningen paa Landet og med Affattelsen af Dokumenter. Da gjorde jeg den Erfaring, at man havde ikke megen Respekt for de Dokumenter, hvor der ikke kom et lille Stempel oppe i Hjørnet. Naar den ærede Ordfører udtalte, at de Kautionsbeviser, hvorom der her er Tale, have en temmelig stor Betydning og særlig, saa vidt jeg forstod hans Mening, stor Betydning for Pengeomsætningen paa Landet, mener jeg at kunne give ham fuldstændig Ret deri; men naar Omsætningen er saa stor, følger ogsaa deraf, at Indtægten for disse Beviser er temmelig stor og af et saadant Omfang, at der, som han ogsaa mente,

sikkerlig nok vil blive gjort fistale Indvendinger. Jeg skal i saa Henseende meddele nogle Tal, som ville oplyse, at det netop er paa Landet, at Omsætningen er størst. Der er nemlig i 1894, som det fremgaar af Sparekasseseinspektorens Indberetninger, udlaant mod Kaution — jeg holder mig til Sparekasser i strengere Forstand og tager ikke Banker med, heller ikke Banker, der have Sparekasseseafdelinger — i Kjøbenhavn kun 721,000 Kr., medens der for Verne udlaantes 15,385,000 Kr. og i Sylland endog 31,010,000 Kr. Det fremgaar af tidligere Indberetninger, at der har været en jævnlig Stigning af de Beløb, der saaledes ere blevne udlaante imod Kaution. I 1890 blev der nemlig udlaant imod Kaution cirka 40,900,000 Kr., i 1891 ca. 42 Millioner, i 1892 henved 44 Millioner, i 1893 ca. 45 Millioner og i 1894 de Beløb, jeg nys nævnte, og som for Kjøbenhavn og de enkelte Landsdele tilfammen udgøre cirka 47 Millioner Kr. Men heraf fremgaar atter, at naar man gennemsnitlig vil regne Stempellet for disse Kautionsbeviser til $\frac{1}{6}$ pCt., repræsenterer dette over for Staten en Stempelsafgift af cirka 80,000 Kr. Nu er dette selvfølgelig ikke den aarlig tilbagevendende Indtægt for Staten, hvad der fremgaar af, hvad jeg allerede har bemærket, at mange Kautionsbeviser blive gamle og ligge længere Tid i Kasserne. Hvad enten man imidlertid vil fradrage et større eller et mindre Tal, en Fjerdedel eller Halvdelen, i hvilken Henseende jeg ikke ser mig i Stand til at give Vejledning, bliver det dog et overordentlig stort Beløb, der saaledes bliver Tale om, og for mig staar det, som sagt, som meget tvivlsomt, om dette Beløb særlig kan siges at ville komme den Art Laantagere til gode, som den ærede Ordfører havde for Dje. Jeg kan ganske vist indrømme, at Kautionslaanene spille en stor Rolle paa Landet. Medens Kautionslaanene i Kjøbenhavn i 1894 kun udgjorde $1\frac{1}{2}$ pCt. af alt, hvad der var udlaant, udgjorde de paa Verne $10\frac{1}{2}$ pCt. og i Sylland $26\frac{1}{2}$ pCt. af samtlige Laan. Det er ogsaa interessant af Beretningerne at se, at jo mindre Kasserne ere, og jo mere de kunne betegnes som virkelige Landsparekasser, desto større har Virksomheden været med Hensyn til Kautionslaan. Der er endog saa de Kasser, særlig i det sydvestlige Sylland, hvor omtrent Halvdelen af alt, hvad der er udlaant, har været udlaant mod Kaution, og dette gælder navnlig de Kasser, der ere under 1 Million. Den hele Masse af Udlaan, som er anbragt paa forskellig Maade, udgør, som det vil være det høje Ting bekendt, ifølge den sidst indkomne Indberetning 321 Millioner